

Dansk Selskab for Folkesundhed

Den Nationale Folkesundhedskonference 2026

Det nye landskab

Abstractssamling

Session H

Sundhedsindsatser i kommunen med fokus på ældre

Moderator
Mette Bender

H	Sundhedsindsatser i kommunen med fokus på ældre	36
H.1	Sundhedskompetent borgeruddannelse til borgere i faldrisiko	36
H.2	Videnslogikker i samskabt forskning	37
H.3	Impact of the Danish State-grant for Interdisciplinary Homecare on Hospitalisations	38
H.4	Kortlægning af interventioner for hjemmeboende ældre med kronisk multimorbiditet i primærsektoren: et scoping review	39

Dansk Selskab for Folkesundhed

H Sundhedsindsatser i kommunen med fokus på ældre

Moderator: Mette Bender

H.1 Sundhedskompetent borgeruddannelse til borgere i faldrisiko

L K Elmer², L Thirup¹, M Solberg¹, A S E Aaby³

1) Udviklingscenter for Sundhedskompetence, Politik, Udvikling og Kommunikation, Aarhus Kommune

2) Center for Faldforebyggelse, Sundhed og Forebyggelse, Aarhus Kommune

3) Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet

Primært budskab

Studiet viser, hvordan sundhedskompetente principper kan omsættes til praksis gennem samskabelse med sundhedsprofessionelle.

Implikationer for praksis

Tilgangen kan bidrage til mere tilgængelig og behovstilpasset borgeruddannelse i faldforebyggelse og andre sundhedsfaglige indsatser. Der kan hentes inspiration i materiale om faldforebyggelse.

Baggrund

Der er ikke sikker evidens for, hvordan borgeruddannelse i faldforebyggelse bør tilrettelægges (Montero-Odasso et al 2022). Der opfordres i litteraturen til at sætte fokus på sundhedskompetence i relation til faldforebyggelse samt udvikle materiale, der tager højde for sundhedskompetence (Arkkukangas, M & Söderlund, A. 2024).

Formålet med studiet var derfor at identificere pædagogiske principper og kommunikative strategier for sundhedskompetent borgeruddannelse. Dernæst at bruge disse resultater til at samskabe og afprøve materiale til sundhedskompetent borgeruddannelse til borgere i faldrisiko.

Metode

Studiet blev gennemført ved Center for Faldforebyggelse i Aarhus Kommune. Det bestod af tre faser, inspireret af Hawkins et al (2017). Fase 1 bestod af en ikke-systematisk evidensgennemgang samt inddragelse af interessenter, både sundhedsprofessionelle og borgere. Fase 2 havde fokus på at samskabe materiale til sundhedskompetent borgeruddannelse inden for faldforebyggelse. I fase 3 blev materialet afprøvet og evalueret blandt fysioterapeuter og borgere i forløb i Center for Faldforebyggelse.

Resultater

I fase 1 blev fund fra evidensgennemgangen og inddragelsen af interessenter integreret og følgende fire nøgleprincipper opstod: 1) Brug klar kommunikation og letforståeligt sprog. 2) Brug dialogbaserede teknikker til at understøtte engagement og forståelse. 3) Involver borgerne for at muliggøre individuel tilpasning. 4) Integrer undervisning i træningspraksis.

Fase 2 bestod af tre workshops, hvor to materialer blev udviklet; en "Videns bog om faldforebyggelse" og et refleksionsværktøj "Min plan for at undgå fald". Materialerne blev løbende revideret og forbedret.

I fase 3 skal materialet afprøves og evalueres af fysioterapeuter tilknyttet Center for Faldforebyggelse samt borgere i forløb. Denne fase er endnu ikke gennemført.

Konklusion

Studiet har identificeret fire nøgleprincipper for sundhedskompetent borgeruddannelse, der kan anvendes i sundhedspraksis. Derudover er der gennem samskabelse udviklet en "Vidensbog om faldforebyggelse" og et refleksionsværktøj "Min plan for at undgå fald".

Afprøvning pågår.

H.2 Videnslogikker i samskabt forskning

S. de Place Knudsen ¹, K.G. Ingwersen ², C. Overgaard ^{1,3}

¹: Institut for Sundhedstjenesteforskning, Enheden for Sundhedsfremme, Syddansk Universitet.

²: Fysio- og ergoterapien, Sygehus Lillebælt – Vejle og Institut for Regional Sundhedsforskning, Syddansk Universitet

Primært budskab

Ambitionen om ligeværdig samskabelse udfordres utilsigtet af forskellige vidensforståelser, organisatoriske vilkår og eksisterende hierarkier mellem forskning og praksis.

Implikationer for praksis

Tydelig adressering af roller, forventninger og vidensforståelser kan styrke fælles ejerskab og forskningens relevans for praksis.

Baggrund

Trods øget fokus på samskabelse og implementering er det fortsat vanskeligt at omsætte viden til praksis. På genoptræningsområdet kan spændingen mellem forskningslogikker og praksis være særlig tydelig. Forskning initieres ofte på hospitaler og universiteter, mens kommunale genoptræningsenheder kun i begrænset omfang inddrages. Det kan udfordre forskningens relevans i lokale kontekster.

Forskningsprojektet Forskning På Tværs vil skabe mere ligeværdige forsknings Samarbejder mellem sektorer inden for genoptræning. Initiativet rummer dog et paradoks, idet ambitionen om samskabelse udspringer af et akademisk system.

Studiets formål er at undersøge, hvordan refleksion over forholdet mellem viden og praksis kan bidrage til at forstå og håndtere spændinger i tværsektorielle forskningssamarbejder.

Metode

Studiet bygger på et kvalitativt design med 29 semistrukturerede interviews gennemført i seks kommuner i Sygehus Lillebælts optageområde; 5 terapeuter, 6 ledere, 6 sundhedschefer, 6 sundhedsdirektører og 6 sundhedspolitikere. Data blev analyseret tematisk med fokus på forståelse, brug og forhandling af viden i forskningssamarbejder.

Resultater

Foreløbige analyser viser, at ønsket om ligeværdig samskabelse udfordres af eksisterende hierarkier, forskellige syn på viden og organisatoriske vilkår. Hospitaler og universiteter forventer ofte, at kommunerne arbejder efter akademiske logikker, mens kommunerne efterspørger mere praksisnær og anvendelig viden. Tydelig adressering af forskelle i forventninger, roller og vidensforståelser kan styrke fælles ejerskab og anvendelse af viden i praksis.

Konklusion

Ambitionen om ligeværdige forskningssamarbejder kan utilsigtet fastholde forskelle i, hvem der definerer relevant viden og dens anvendelse. Studiet peger på behovet for at adressere magtforhold, organisatoriske vilkår og forskellige vidensforståelser som en integreret del af samskabt forskning for at styrke forskningens relevans og anvendelighed i praksis.

H.3 Impact of the Danish State-grant for Interdisciplinary Homecare on Hospitalisations

Mette Bender¹; K Vrangbæk²; G Segoli³; B Olivares Bøgeskov³

1. Statens Institut for Folkesundhed, SDU
2. Institut for Folkesundhedsvidenskab, KU
3. Københavns Professionshøjskole

Primært budskab

Forebyggelige indlæggelser er faldet markant på tværs af landets kommuner og peger på, at den nationale politiske opmærksomhed, snarere end puljemidlerne, har været den primære drivkraft.

Implikationer for praksis

Resultaterne peger på behovet for systematisk monitorering af kommunale aktiviteter ved uddeling af puljemidler for at identificere, hvilke indsatser der virker, og for hvilke borgere.

Background

Since the 1990s, New Public Management reforms have reshaped home care and homecare nursing through task-fragmented models, eroding relational continuity and worker autonomy. Interdisciplinary teams have emerged as a promising organisational alternative, yet quantitative evidence on their effects on recipient health outcomes remains limited. In 2021, the Danish government allocated EUR 26 million in state grants to 25 (of 98) municipalities to support implementation of such teams, without binding requirements regarding model specification or scope.

Methods

Population-based longitudinal study was conducted using Danish national administrative registers (January 2020–November 2024). All home care recipients aged ≥ 65 years ($n=161,056$) were followed in registers for hospitalisation each month following homecare and nursing. A difference-in-differences design with intention-to-treat allocation compared risks of hospitalisation in 25 grant municipalities with 73 non-grant municipalities, covering all Danish municipalities using multivariate binary regression adjusted for age, sex, ethnicity, civic status, urbanisation, and seasonal variation.

Results

Both grant- and non-grant municipalities showed a marked decline of approximately 66% in preventable hospitalisations from 2020 to 2024, but no statistically significant difference in the overall rate of change was observed between groups. Among high-complexity recipients (≥ 3 weekly nursing visits combined with personal care), hospitalisations declined slightly more in grant municipalities (DiD=-1%p, p-value=0.007).

Conclusions

A marked nation-wide decline was seen in preventable hospitalisations over the study period, and home care recipients in grant-municipalities showed similar reductions in preventable hospitalisations as those in non-grant municipalities. These findings suggest that the national policy debate around interdisciplinary teams may have catalysed sector-wide improvement beyond direct grant recipients. Future grant programmes should consider embedding binding minimum implementation standards and prospective fidelity monitoring to enable more targeted evaluation.

H.4 Kortlægning af interventioner for hjemmeboende ældre med kronisk multimorbiditet i primærsektoren: et scoping review

C. Jessen-Winge^{1,9}, P. Larsen^{2,9}, A. Riis^{3,4,9}, J. Østergaard Madsen^{5,6,9}, AM. Fiala Carlsen⁷, J. Uth^{1,9}, V. Stenov⁹, J. Dalgaard Guldager^{8,9}

- 1 Forskning og udvikling, Københavns Professionshøjskole
- 2 Anvendt Sundhedsforskning, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole
- 3 Fysioterapeutuddannelsen, Professionshøjskolen UCN
- 4 Center for Almen Medicin, Aalborg Universitet
- 5 Ergoterapeutuddannelsen, Professionshøjskolen UCN
- 6 Forskningscenter for Sundhed og anvendt teknologi, Professionshøjskolen UCN
- 7 VIA Bibliotek, VIA University College
- 8 Forskningsafdelingen, UC SYD
- 9 NAMU- Nationalt center for anvendt forskning blandt ældre borgere i livet med multisygdom, Professionshøjskolen Absalon

Primært budskab

Indsatserne fokuserer mest på pleje og støtte, ofte understøttet af digitale løsninger. Der mangler viden om forebyggende og palliative indsatser samt bedre sammenhæng på tværs af sektorer.

Implikationer for praksis

Behov for bedre sammenhæng mellem, design, teknologisk infrastruktur og organisatoriske rammer i både primærsektoren og det nære sundhedsvæsen – herunder en stærkere integration på tværs af sektorer.

Baggrund

Flere ældre lever i dag med flere kroniske sygdomme samtidig, og det skaber udfordringer for både den enkelte og sundhedsvæsenet. Behandling og tilbud er ofte tilrettelagt omkring én sygdom ad gangen og tager derfor ikke altid højde for de samlede og komplekse behov hos disse ældre. Formålet med undersøgelsen var at identificere, manglende indsatser rettet mod hjemmeboende ældre med flere kroniske sygdomme i primærsektoren.

Metode

Der blev gennemført et scoping review med litteratursøgning i fem databaser for at identificere fagfællebedømte studier, der beskrev indsatser rettet mod ældre på 65 år og derover med flere kroniske sygdomme. De faktorer, der fremmede eller hæmmede implementeringen af indsatserne, blev analyseret ved hjælp af Consolidated Framework for Implementation Research (CFIR).

Resultater

Treogtyve studier, der beskrev i alt 21 indsatser, blev inkluderet. De fleste var publiceret fra 2020 og frem. Indsatserne havde primært fokus på pleje og støtte, ofte kombineret med rehabilitering, behandling eller forebyggelse. Mange af indsatserne brugte også digitale løsninger til at støtte egenomsorg og skabe bedre koordinering i forløbene. Faktorer, der påvirkede implementeringen, blev oplevet forskelligt. Ældre lagde især vægt på, at indsatserne var lette at forstå, at de mødte de samme fagpersoner over tid, og at indsatsen passede ind i hverdagen. Sundhedsprofessionelle fremhævede derimod, om indsatsen passede ind i organisationen, hvordan den påvirkede arbejdsbyrden, og behovet for bedre koordinering af pleje og behandling.

Konklusion

Samlet set afspejler indsatserne en tilgang med fokus på pleje og støtte, som i stigende grad understøttes af teknologi i håndteringen af multimorbiditet. Der er dog fortsat vigtige mangler, især når det gælder forebyggende og palliative indsatser samt bedre sammenhæng på tværs af sektorer.

Dansk Selskab for Folkesundhed

Selskabets kerne er engagerede
og aktive medlemmer!

Er du ikke medlem endnu?

www.dsff.dk